

**Prispevki k
didaktiki zgodovine**

**Letnik XI
3/2013**

Univerza v Ljubljani
**FILOZOFSKA
FAKULTETA**

2013, XI-3
PRISPEVKI K DIDAKTIKI ZGODOVINE

*Letnik 11, številka 3
2013*

*Prispevki
k didaktiki zgodovine*

Vsi prispevki so avtorska dela in niso lektorirani.

ISSN: 1581-8713

*Oddelek za zgodovino
Filozofske fakultete*

Kazalo

<i>Predgovor</i>	4
<i>Ana Višković, Angelika Koncut, Matej Grobin: Projektna naloga – Terensko delo pri zgodovini v osnovni in srednji šoli</i>	6
<i>Jure Ferlan, Matej Hreščak: Projektna naloga - Terensko delo pri zgodovini v osnovni in srednji šoli</i>	24
<i>Avtorji prispevkov</i>	43

Predgovor

V študijskem letu 2012/13 so imeli študentje 1. letnika magistrskega pedagoškega (eno in dvopredmetnega) študijskega programa zgodovina ali magistrskega študijskega programa zgodovina, ki so izbrali za predmet Terensko delo pri zgodovini v osnovni šoli tudi obvezno skupinsko projektno nalogo, kjer so se usposabljali za pripravo različnih nalog za terensko delo pri zgodovini.

V projektni nalogi je vsaka skupina pripravila delovne liste za terensko delo in naloge za izbrani zgodovinski vir.

Končni rezultat so objavljena poročila projektnih nalog (brez samoocenjevana), ki se lahko uporabljajo v osnovnih in srednjih šolah pri zgodovini in predstavljajo primer terenskega dela pouku zgodovine.

Urednica: Danijela Trškan

TERENSKO DELO PRI ZGODOVINI

Univerza v Ljubljani
**FILIZOESKA
FAKULTETA**

Oddelek za zgodovino

Terensko delo pri zgodovini v osnovni in srednji šoli

2012/13

PROJEKTNA NALOGA

ČLANI TIMA:

Ana Viškovič, Angelika Koncut, Matej Grobin

DATUM: 30. 5.
2013

UVODNA PREDSTAVITEV

Predstavitev članov tima in zadolžitev

Ana Viškovič: *oblikovanje in priprava naloge 1, oblikovanje in zasnova naloge 2.*

Angelika Koncut: *oblikovanje in zasnova naloge 1, oblikovanje in priprava naloge 2.*

Matej Grobin: *priprava življenjepisa, priprava predstavitve, priprava zaključnih oddaj.*

Razlogi za izbor gradiva in vprašanj po posameznih nalogah

- Prva naloga: *Želeli smo narediti čim bolj raziskovalno naravnani delovni list. V nalogo smo zato vključili veliko eksponatov, ki so sem nam zdeli zanimivi in pomembni za osnovnošolsko raven poznavanja zgodovine. Vse skupaj pa je moralo biti dovolj zanimivo za reševanje.*
- Druga naloga: *Tukaj smo želeli uporabiti portret zgodovinsko pomembnega Slovenca. Z izborom smo tako sledili naši zgodovinski tematiki nalog. Vprašanja pa spodbujajo k razmišljanju o takratnem zgodovinskem obdobju kot tudi o sami osebi, ki je upodobljena na portretu.*

Pomembnost delovnih listov (vprašanj in različnih nalog) ter glavni cilji po nalogah

- Prva naloga: *Pomembnost prve naloge je predvsem v tem, da se skozi reševanje nalog kar se le da izkoristi čas, ki ga osnovnošolci preživijo v muzeju. Na primeru skupine, ki smo jo srečali v taistem muzeju, se je jasno videlo, da nekaterim sama razlaga posameznih tem ni bila posebej zanimiva. Tako je tudi eden izmed glavnih ciljev, individualno raziskovanje in spoznavanje samega muzeja in zgodovinskih obdobj, ki jih predstavlja. Pomembno je, da se od obiska muzeja odnese čim več in najboljša praksa je poleg skupnega ogleda, še individualno raziskovanje skozi reševanje delovnih listov.*

- Druga naloga: *Spoznavanje z enim od slovenskih narodnih herojev skozi portret in priložen življenjepis je za predmet zgodovina v osnovni šoli velikega pomena. Skupaj z vprašanji se spodbudi samo razmišljanje o temi, ob enem pa lahko na podlagi že pridobljenega znanja uporabijo tudi svojo domišljijo, ki lahko včasih postreže z zelo zanimivimi odgovori.*

**MUZEJ NOVEJŠE
ZGODOVINE SLOVENIJE**

SPOZNAJ ZGODOVINO SVOJIH STARIH

STARŠEV

(delovni zvezek za 5. in 6. razred osnovne šole)

Živijo!

Dobrodošel/-a v Muzej novejše zgodovine Slovenije!

- @ Pred tabo je delovni zvezek, kateri ti bo pomagal pri odkrivanju življenja Slovencev v 20. stoletju.
- @ Odkril/-a boš najbolj pomembne dogodke in procese na slovenskem ozemlju od začetka 1. svetovne vojne do danes.
- @ Čakajo te enostavne in zanimive naloge, katere boš lahko reševal/-a med samim ogledom muzeja.

Pa začnimo!

Muzej novejše zgodovine Slovenije

Muzej novejše zgodovine Slovenije je državni muzej posvečen dediščini novejše slovenske zgodovine. Njegov sedež je v Cekinovem gradu, dvonadstropnem dvorcu iz 18. stoletja z rafinirano poznobaročno fasado, ki se nahaja na robu parka Tivoli in centra mesta.¹ Je osrednja slovenska ustanova, ki zbira, hrani, preučuje in razstavlja premično in živo dediščino s področja zgodovine slovenskega etničnega prostora od začetka 20. stoletja dalje.²

¹ <http://www.visitljubljana.com/si/organizatorji-srecaj/nacrtovanje-dogodkov/konferencne-zmogljivosti/21584/detail.html>

² http://www.muzej-nz.si/sl/pages.php?id_meni=50&id=26

NALOGE :

1. Sestavi in nariši propagandni plakat Rdečega križa, s katerim bi pozvali ljudi k pomoči in zdravljenju ranjenih in bolnih vojakov.

Primer:

2. Odgovori na vprašanja!

a)

ⓐ Kaj je objekt na sliki?

ⓑ Kje se je ta predmet nahajal preden so ga prinesli v muzej?

b)

ⓐ Iz česa je narejen šah? _____

ⓑ Kje, kdaj in kdo ga je naredil? _____

3. Čigava podoba krasi bankovec za 1000 slovenskih tolarjev in čigava za 10 000 SIT?

a)

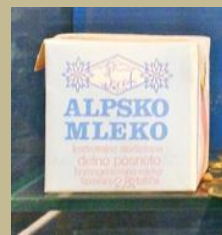
b)

4. Napiši letnico in ceno mleka pri posamezni sliki:

5. Dopolni manjkajoče besede:

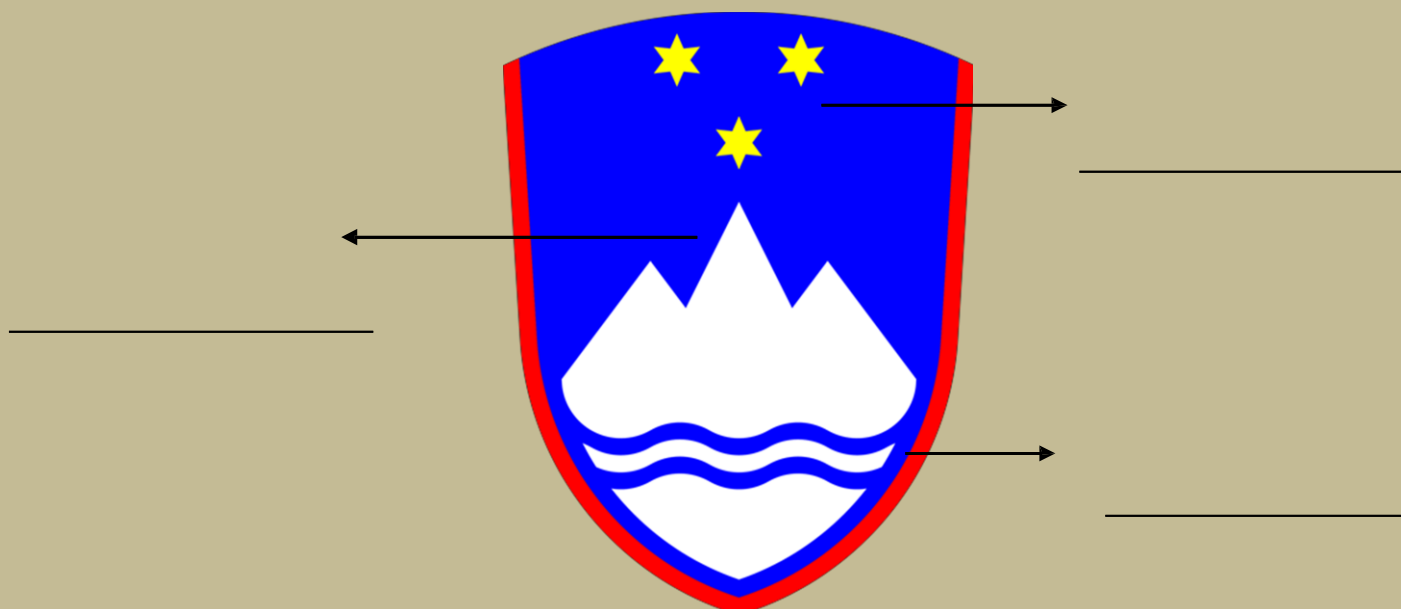
JOSIP BROZ TITO (1892 - 1980)

Titova mati je bila Slovenka, oče Hrvat. Tito je bil delavec, udeleženec _____ revolucije, boljševik od pomladi 1918. Od oktobra 1920 v _____. Partijski in sindikalni funkcionar. Leta ____ je bil aretiran in obsojen na pet let zapora. V letih 1935/1936 in 1937/1938 v Moskvi. Leta 1939 je od Komunistične internacionale dobil mandat za vodenje Komunistične partije v Jugoslaviji. Po nemškem napadu na Sovjetsko zvezo je postal vrhovni komandant _____. Do konca življenja je vladal _____, v rokah je imel najvišje partijske in oblastne funkcije. Leta 1948 se je uprl _____, bil je eden od tvorcev gibanja _____. Trikratni narodni heroj, nosilec najvišjih jugoslovanskih in tujih odlikovanj. Na njegovem pogrebu je bilo _____ delegacij iz _____ držav.

JOSIP BROZ TITO (1892-1980)

Titova mati je bila Slovenka, oče Hrvat. Tito je bil delavec, udeleženec _____ revolucije, boljševik od pomladi 1918. Od oktobra 1920 v _____ Partijski in sindikalni funkcionar. Leta _____ je bil aretiran in obsojen na pet let zapora. V letih 1935/1936 in 1937/38 v Moskvi. Leta 1939 je od Komunistične internacionale dobil mandat za vodenje Komunistične partije v Jugoslaviji. Po nemškem napadu na Sovjetsko zvezo je postal vrhovni komandant _____. Do konca življenja je vladal _____ v rokah je imel najvišje partijske in oblastne funkcije. Leta 1948 se je uprl _____, bil je eden od tvorcev gibanja _____. Trikratni narodni heroj, nosilec najvišjih jugoslovanskih in tujih odlikovanj. Na njegovem pogrebu je bilo _____ delegacij iz _____ držav.

6. Kaj predstavljajo ti simboli v grbu Republike Slovenije?

7. Himna Republike Slovenije

- ⓐ Kdo je napisal himno Republike Slovenije?
- ⓐ Dopolni besede ki manjkajo?

*Žive naj vsi _____
ki hrepene dočakat' dan,
da koder hodi,
prepir iz sveta bo pregnan,
da rojak
prost bo vsak,
ne vrag, le _____ bo mejak!*

REŠITVE:

2. **a)** Mejni kamen med kraljevino Italijo in Kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev. Nahajal se je v Davči

b) Šah je narejen iz kruha in sline poleti 1943 v Beneškem zaporu. Izdelal ga je Marjan Hrženjak.

3. **a)** 1000 - France Prešeren

b) 10 000 - Ivan Cankar

4. **a)** 1956 ; 31,6 DIN

b) 1966 ; 1,4 DIN (140 DIN)

c) 1976 ; 4,78 DIN (478 DIN)

d) 1986 ; 133 DIN (13,300 DIN)

5.

-Oktobrske,

-Jugoslaviji,

-1928,

-partizanske vojske,

-despotsko,

-Stalinu,

-neuvrščenih,

-209,

-127.

6. Grb RS:

- ⓐ V beli barvi je Triglav.
- ⓐ Dve valoviti modri črti, ki ponazarjata morje in reke.
- ⓐ Tri zvezde pa predstavljajo simbol Celjskih grofov.

7. Himna je sedma kitica pesmi Franceta Prešerna (1800–1849)
Zdravljica

*Žive naj vsi **narodi**
ki hrepene dočakat' dan,
da koder **sonce** hodi,
prepir iz sveta bo pregnan,
da rojak
prost bo vsak,
ne vrag, le **sošed** bo mejak!*

VIRI:

- Ⓢ Slike iz naslovnice:
 - Slike muzeja -
http://www.slovenia.info/pictures%5CTB_attractions%5C1%5C2004%5C048_1_MUZEJ_NOVEJSE_ZGODOVI_28663.jpg (citirano 18.5.2013)
 - Slika ljudi -
http://www.muzej-nz.si/sl/pages.php?id_meni=16&id=1 (citirano 18.5.2013)
 - Slika tanka v roza odtenku -
http://www.mladina.si/media/www/slike/dnevne/2012/03/_610/tank-br.jpg (citirano 18.5.2013)
 - Slika tanka v črno- belem odtenku iz osebnega arhiva Ane Viškovič
- Ⓢ Slika karte:
http://travels.bowenplace.com/europe_2008/lju_day4_map/files/stacks_image_41.png (citirano 18.5.2013)
- Ⓢ Slike v nalogah so iz osebnega arhiva Ane Viškovič

Ostali viri:

- Ⓢ http://www.visitljubljana.com/si/organizatorji_srecanj/nacrtovanje-dogodkov/konferencne-zmogljivosti/21584/detail.html (citirano 18.5.2013)
- Ⓢ http://www.muzej-nz.si/sl/pages.php?id_meni=50&id=26 (citirano 18.5.2013)

Zahvala:

Avtorji bi se radi zahvalili izr.prof.dr. Danijeli Trškan za vso strokovno pomoč, ki nam jo je nudila.

Zahvaljujemo se tudi osebju muzeja Novejše zgodovine Slovenije, ki nam je razkazala njihovo stalno razstavo, iz katere smo črpali ideje za naš delovni zvezek.

MUZEJ NOVEJŠE ZGODOVINE SLOVENIJE

Celovška 23, 1000 Ljubljana

Tel.: +386 (05) 30096 12

e-pošta: uprava@muzej-nz.si spletna

stran: www.muzej-nz.si

SPOZNAJ ZGODOVINO SVOJIH STARIH STARŠEV

Delovni zvezek za 5. in 6. razred osnovne šole

Avtorji: Ana Viškovič, Angelika Koncut, Matej Grobin

Mentor: izr. prof. dr. Danijela Trškan

Oblikovalci: Ana Viškovič, Angelika Koncut, Matej Grobin Predmet: Terensko delo pri zgodovini v osnovni in srednji šoli Ljubljana, 2013

Slovenski narodni heroj **RUDOLF MAISTER** se je rodil **29. marca 1874** v Kamniku. Bil je najmlajši izmed treh sinov, ki so kmalu ostali brez očeta, saj je slednji umrl zgolj tri leta po Rudolfovem rojstvu. Osnovno šolo je obiskoval v Mengšnu in Kranju, nato pa je šolanje nadaljeval na kranjski in ljubljanski gimnaziji. Poklic vojaka ga je navduševal že v otroštvu, zato ne preseneča, da se je odločil ravno za ta poklic. Vojaško izobrazbo je pridobil v takrat glavnem mestu monarhije, **Dunaju**. V svojem poklicu je zaradi svoje odločne države hitro napredoval in kmalu posegel po višjih mestih znotraj avstro-ogrske vojske. A kljub vsemu, je bil Rudolf vselej ponosen in zaveden Slovenec. Po koncu 1. svetovne vojne so se okoli njega zbirali slovenski **domoljubi**, ki niso želeli da bi Maribor, severna Štajerska in Koroška pripadli Avstriji. Skupaj so ustanovili slovensko vojaško enoto, ki je v Mariboru razorožila avstrijsko ter ji odvzela nadzor nad mestom. Sledila je **zasedba** slovenskega narodnostnega ozemlja na območju severne Štajerske ter pogajanja z avstrijsko stranjo, v katerih je dosegel oblikovanje razmejitvene črte na Štajerskem, ki še danes velja za mejo med Slovenijo in Avstrijo. General Rudolf Maister pa se ni odlikoval zgolj na vojaškem področju, temveč je bil zelo dejaven tudi na ostalih področjih. Že v mladosti ga je zanimala **kultura**, saj se je že takrat ukvarjal s poezijo in slikarstvom. Njegovo **bogato zbirko** knjig danes hranijo v Univerzitetni knjižnici Maribor. **26. julija 1934** je v šestdesetem letu starosti, zaradi posledic kapi, umrl. Dan danes ga ohranjamo v spominu kot velikega domoljuba in enega najpomembnejših Slovencev. Njemu in njegovi gardi v čast praznujemo **23. november** kot državni praznik.

Vprašanja:

1. Kakšen občutek ti vzbuja fotografija?
2. Kakšna je drža osebe na fotografiji?
3. Ali lahko iz fotografije razbereš poklic osebe na njej?
4. Ali misliš, da ima oseba na fotografiji pomemben položaj v svojem poklicu? Zakaj tako misliš?
5. Ali misliš, da je slika nastala spontano?
6. V katerem času misliš, da je slika nastala?

Naloga:

1. Zamisli si, da si oseba na fotografiji. Napiši, kako je potekal dan med zasedbo slovenskega narodnega območja na Štajerskem.
2. Zamisli si, da Maribor ne bi postal slovensko mesto. Opiši pouk otroka, ki bi hodil v avstrijsko osnovno šolo.

Naslovna slika: (Rudolf Maister):

http://projects.ff.unimb.si/J62238/cache/multithumb_thumbs/b_800_600_0_0

[images_stories_gradiva_slike_ciglenecki_upodobitv](#)

[e_rudolfa_maistra_rudolf_maister_na_fotografiji_iz_leta_1927.jpg](#)

Mala slika:(kip generala Maistera na konju) <http://zvezadgm.net/spomenik/Rudolf-Maister-Ljubljana.jpg>

Univerza v Ljubljani
**FILOZOFSKA
FAKULTETA**

Oddelek za zgodovino

Terensko delo pri zgodovini v osnovni in srednji šoli

2012/13

PROJEKTNA NALOGA

ČLANI TIMA:

Jure Ferlan
Matej Hreščak

DATUM: 29. 5. 2013

UVODNA PREDSTAVITEV

Predstavitev članov tima in zadolžitev

Prvi član in zadolžitev:

Sem Jure Ferlan, študent prvega letnika dvopredmetnega pedagoškega študija geografije in zgodovine, ki se izvaja na drugi stopnji na FF UL. Osnovno šolo sem obiskoval v Gorenji vasi, gimnazijo pa v Škofji Loki. Po maturi sem se vpisal na TEOF UL in tam diplomiral leta 2007. Leta 2012 sem se vpisal na sedanji študij in sem prva generacija študentov te smeri na drugi bolonjski stopnji.

Prva naloga – skupaj z Matejem sva naredila vprašanja in naloge, napisal sem obrazložitev za vprašanja, napisal rešitve in vire.

Druga naloga – poiskal sem sliko Jurija Japlja in jo dal v portret, izdelal sem še končno nalogo in naredil kvadrateg z viri in literaturo.

Drugi član in zadolžitev:

Sem Matej Hreščak, študent zgodovine na 2. bolonjski stopnji. Hodil sem na Osnovno šolo Kolezija, nato pa se vpisal na Gimnazijo Ledina, kjer sem opravil maturo. Ker sem se navdušil nad zgodovino, sem se vpisal na enopredmetni študij zgodovine na FF, kjer sem leta 2012 diplomiral z naslovom *Vzhodna shizma leta 1054*. Zelo me zanima srednjeveška zgodovina, znotraj tega obdobja pa predvsem cerkvena zgodovina. Da bi izpopolnil svoje znanje, sem se vpisal na smer Starejša zgodovina, kjer trenutno končujem 1. letnik. V prihodnosti imam še veliko študijskih ciljev v povezavi z zgodovino, pa tudi z bibliotekarstvom, saj sem zavzet ljubitelj in zbiralec knjig. V prostem času sem aktiven športnik.

Moje zadolžitve pri projektni nalogi so bile sledeče:

Pri prvi nalogi (***Delovni listi za terensko delo v mestu***) sem najprej prevzel zadolžitev, da si še enkrat ogledam celotno pot, jo preučim in poslikam. Domislil sem se nekaj nalog za delovni list in dal par predlogov za vprašanja. Nazadnje je bila moja naloga še oblikovanje celotnega delovnega lista, potem ko je bila vsebina ustvarjena (ustvaritev naslovnice, kompozicija besedila in slik, oblikovanje pisave, obdelava slikovnega gradiva). Napisal sem tudi končno zahvalo in naredil zadnjo stran.

Pri drugi nalogi sem bil bolj vsebinsko dejaven kot pri prvi. Prispeval sem sliko vira in jo umestil v wordov dokument, nato sem napisal spremno besedilo na podlagi literature in si domislil vprašanja.

Razlogi za izbor gradiva in vprašanj po posameznih nalogah

- Prva naloga
Za prvo nalogo sva si izbrala nalogo **Delovni listi za terensko delo v mestu**. Razlog za izbor te naloge je dejstvo, da sva bila oba navdušena nad vodenjem po antični Emoni, ki ga je izvedla Mojca Ažman iz CŠOD za skupino osnovnošolcev in pri katerem sva kot opazovalca tudi sama prisostvovala. Zadeva se nama je zdela tako zanimiva in privlačna, da sva se odločila narediti svojo lastno verzijo delovnega lista, prav tako za antično Emono.
Naloge in vprašanja, ki sva jih izdelala, so primerna za učence 6. razreda osnovne šole.
- Druga naloga
Za drugo nalogo sva izbrala nalogo **Slika pisnega vira**, saj sva na izletih, ki sva jih opravila pri predmetu, oba posnela številne fotografije knjig in ostalih pisnih virov, zato sva že v startu imela dovolj veliko bazo za izbor pisnega vira, ki bi bil dovolj zanimiv in primeren, da si ga izbereva za to nalogo. Izbrala sva si Japljev Novi testament, saj sva ocenila, da se bo na podlagi tega vira dalo brez večjih težav pripraviti vprašanja in naloge, poleg tega pa je ta vir zelo pomemben za zgodovino Slovencev in bi ga bilo treba poznati ter ga znati umestiti v zgodovinski kontekst.

Pomembnost delovnih listov (vprašanj in različnih nalog) ter glavni cilji po nalogah

- Prva naloga

Vprašanja in naloge delovnega lista so primerne za učence 6. razreda osnovne šole. Poskušala sva jih zasnovati tako, da spodbudijo učenca tako k pozornemu poslušanju vodiča kot tudi k lastnemu razmišljanju. Naloge so raznolike, dodala pa sva tudi veliko slik, ki popestrijo naloge in poživijo delovni list. Za vprašanja v nalogah, ki so prisotne na učnem listu, sva se odločila na podlagi povezanosti z arheološkimi ostalinami, ki so prezentirane *in situ* na učni poti. Preko teh predmetov si lahko učenec vizualno predstavlja obstoj Emone in jih umesti v zgodovinski kontekst. Vprašanja so različnih tipov, tako da so primerna za različne pristope, nekaterim učencem bolj ustrezajo nekateri tipi, drugim drugi. Vprašanja v nalogah učenca spodbujajo k razmišljanju ob videnih predmetih in k poslušanju razlage. Naloge vsebujejo tudi nekaj kreativnih pristopov, saj

učencu dajejo možnost individualnega reševanja (rojstni datum v rimskih številkah, risanje mozaika).

- Druga naloga

Vprašanja, ki so povezana s sliko pisnega vira, se nanašajo na vsebino in izgled le-tega. Postavljena so tako, da mora učenec pozorno pogledati in prebrati sliko vira, poleg tega pa nameniti pozornost tudi spremljevalnemu besedilu. Le tako bo lahko pravilno odgovoril na zastavljena vprašanja.

Vprašanja spodbujajo učenca k iskanju razlogov o pomenu tega pisnega vira, o času nastanka, zgodovinskega konteksta nastanka, ohranjenosti, vrsti pisave in jezika.

Z nalogo, ki je bila dana učencem pod vprašanji, pa sva hotela doseči predvsem to, da učenec uporabi lastno kreativnost in da razmisli o tem, kaj bo napisal. Naloga od učenca namreč zahteva, da se vživi v vlogo prevajalca in napiše nekaj misli v obliki predgovora. S tem skuša razumeti ustvarjalce pisnih virov iz zgodovine.

Univerza v Ljubljani
**FILOZOFSKA
FAKULTETA**
Oddelek za zgodovino

ODKRIVAMO EMONO

Delovni list za 6. razred osnovne šole

Pred teboj je delovni list, ki ti bo pomagal spoznati antično Emono. Naloge si sledijo po vrstnem redu vodenja skozi mesto, zato je najbolje, da jih rešuješ sproti, ob vsakem postanku. Veliko odgovorov na vprašanja boš lahko izvedel že iz razlage vodiča, zato ga pozorno poslušaj. Ker bo pot sekala tudi prometne ceste, pazi na cestno-prometne predpise: Ves čas hodi ob pločniku in upoštevaj semaforje!

Pri reševanju boš potreboval pisalo (kemični svinčnik) in kakšno barvico, s katero boš označil pot po Emoni ter narisal mozaik.

Okvirni čas: 2 šolski uri

Prehojena pot: cca 2.2 km

PA ZAČNIMO!

1. Uvod

Emona je bila rimsko mesto na prostoru današnjega središča Ljubljane. V začetku 1. stoletja so jo ustanovili Rimljani. Njeno

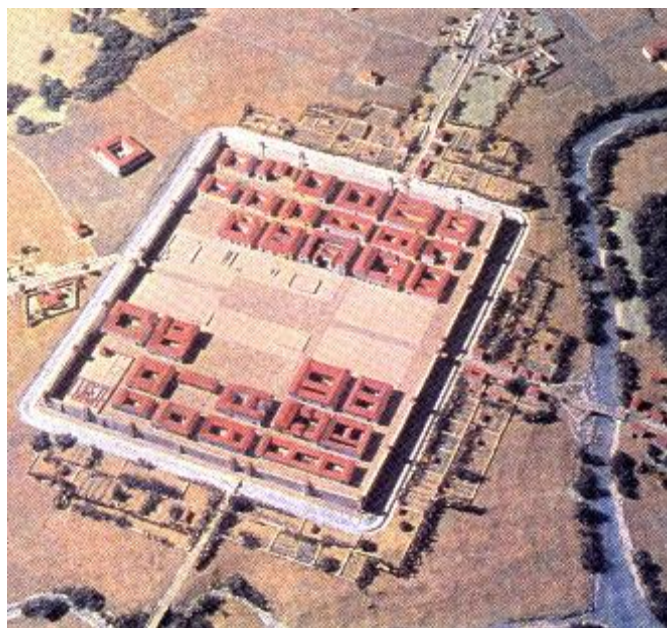

uradno ime je bilo Colonia Iulia Emona. Nek napisni kamen nam izpričuje, da je Emona stale že konec leta 14 ali v začetku leta 15.

Mesto je dobilo po ukazu Avgusta in Tiberija eno večjo javno zgradbo. Morda je že takrat imelo tudi obzidje s stolpi.

V mesto so prišli kolonisti iz severne Italije. Poseljeni so bili tudi nekateri predeli zunaj obzidja. Iz Emone so vodile 3 ceste, in sicer

v smeri Celeje (Celje), Akvileje (Oglej) in Neviouduna (Drnovo pri Krškem). Ob cestah so bila grobišča. Kot rimska kolonija je imela Emona tudi obsežno pripadajoče podeželsko zaledje imenovan ager. Emona je bila upravno,

ekonomsko in kulturno središče v osrednjeslovenskem prostoru.

2. Zemljevid

Na zemljevidu centra Ljubljane je označena lega antične Emone. Tekom vodenja sledi številkam in na zemljevid vriši pot, ki si jo prehodil. Številke ustrezno vpiši na spodnji seznam, da se bodo ujemale z označenim.

- ___ Južno emonsko obzidje
- ___ Severna emonska vrata
- ___ Arheološki park »Zgodnjekrščansko središče«
- ___ Vodnjak
- ___ Emonski forum
- ___ Arheološki park »Emonska hiša«
- ___ Plečnikova rekonstrukcija vzhodnega emonskega obzidja in kloake
- ___ Pokrov kloake
- ___ Kip Emonca in sarkofag
- ___ Rekonstrukcija zahodnega emonskega obzidja

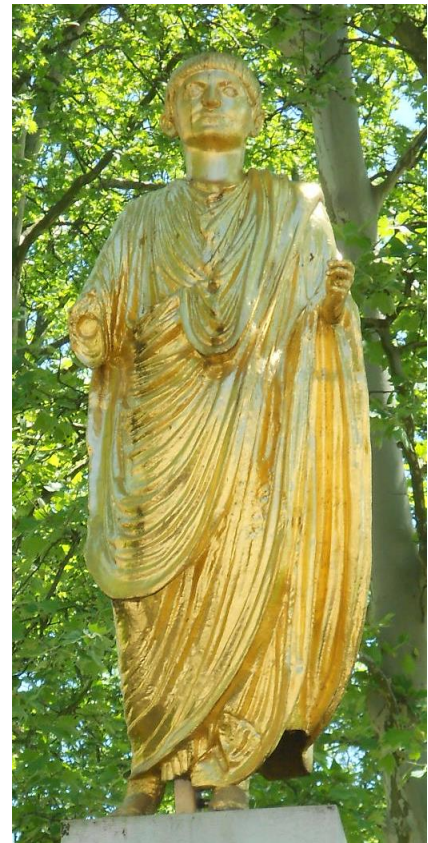

3. Emonec

Na visokem korintskem stebri na Kongresnem trgu stoji kip Emonca. Emonec je replika pozlačenega bronastega nagrobnega kipa, nastalega v 2. stoletju in odkritega ob izkopavanjih leta 1836. Odgovori na vprašanja!

Kje hranijo original?

Ali je bil človek, ki ga kip predstavlja, bogat ali reven meščan? Kako to veš?

Zraven Emonca leži kamnit sarkofag. Za pokop so ga uporabljali premožnejši Rimljani. Ali poznaš še kakšen drug način pokopa, ki so se ga posluževali?

V Chopinovem prehodu si oglej video in napiši, s čim so se prebivalci ukvarjali.

4. Zgodnjekrščanski center

Krščanstvo je v Emono prišlo že v 1. stoletju. Ampak večinoma so prebivalci Emoni takrat še vedno verovali v svoje lastne bogove.

Kateri je bil prvi, najpomembnejši med rimskimi bogovi?

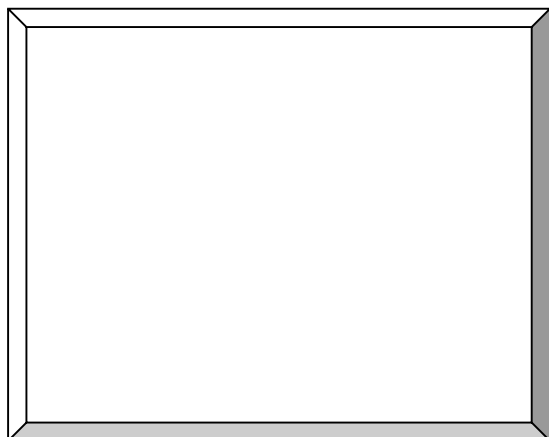
Poznaš morda še kakšnega?

Na sliki je prikazana zgodnje-krščanska krstilnica. Kakšne oblike je?

Za kaj in kako so jo uporabljali?

Okoli lahko vidiš tudi ohranjene mozaike. Oglej si jih in jih na kratko opiši (vzorci, barve...). En del preriši v spodnji okvir.

Poleg likovnih vzorcev se pojavljajo tudi črke in številke. Rimsko pisavo uporabljamo še danes. Napiši svoje ime v rimski pisavi in

letnico rojstva v rimskih številkah (pomagaj si s tabelo spodaj).

IME

LETNICA ROJSTVA

1 = I	9 = IX	100 = C
2 = II	10 = X	200 = CC
3 = III	20 = XX	400 = CD
4 = IV	40 = XL	500 = D
5 = V	50 = L	900 = CM
6 = VI	90 = XC	1000 = M

5. Južno obzidje

Približno izmeri oz. oceni, kako debelo je bilo obzidje.

Kateri znani slovenski arhitekt je odgovoren za rekonstrukcijo (obnovo) zidu?

Oglej si obzidje in poišči mejo med originalnim zidom in rekonstrukcijo.
Obkroži, kaj ločuje obe plasti.

- a) betonska plošča
- b) pas drobnih kamenčkov
- c) barvna črta

Izpolni!

Emona je bila rimska naselbina na področju današnje _____ . Mesto je imelo obliko _____ s stranicami 532m in 432m, obdajalo pa ga je _____, ki je služilo za obrambo. Ulice v mestu so tekle v smeri sever-jug in vzhod-zahod. Na presečišču glavnih ulic je stal osrednji rimski trg ali _____, ki je bil gospodarsko in politično središče mesta.

6. Za konec

Poveži slike z ustreznim pojmom!

TOGA

KLOAKA

SARKOFAG

MOZAIK

SLOVARČEK NOVIH POJMOV

forum – osrednji trg v rimskih mestih ob presečišču glavnih ulic, kjer je bilo gospodarsko in politično središče mesta

kloaka – odtočni kanal

mozaik – slika iz raznobarnih kamenčkov, ki so zloženi tesno drug ob drugem

sarkofag – kamnita ali lesena skrinja s pokrovom, namenjena hrambi mrtvih

toga - pri starih Rimljanih dolgo moško vrhnje oblačilo, ki se ovije okoli telesa

Viri in literatura

Naslovna slika

<http://www.visitljubljana.com/en/activities/sightseeing/15874/detail.html>, 15. 5. 2013

1. Uvod

Tekst: <http://www.mgml.si/mestni-muzej-ljubljana/emona-po-rimski-ljubljani-529/o-emoni/>, 15. 5. 2013

Sliki: <http://www.zgodovinarka.si/wp-content/uploads/2010/08/emona-maketa.jpg>, 15. 5. 2013

<http://blog.ognjisce.si/media/blogs/jozeb/kraji/emona.jpg?mtime=1343854406>, 15. 5. 2013

2. Zemljevid

Slika je bila pridobljena z Google Eartha.

3. Emonec

Foto: Matej Hreščak, 15. 5. 2013

tekst:

http://www.geopedia.si/?params=T1513_L7161_F16#T1513_F7161:16_x462199.96256268_y100286.587645383_s16_b4

4. Zgodnjekrščanski center

http://www.visitljubljana.com/file/139037/zgodnjekrscanski-center_01.jpg, 15. 5. 2013

5. Južno obzidje

Foto: Matej Hreščak, 15. 5. 2013

6. Za konec

Sarkofag : Foto: Matej Hreščak, 15. 5. 2013

Kloaka: Foto: Matej Hreščak, 15. 5. 2013

Mozaik: http://www.photo-dictionary.com/photofiles/list/7079/9456ancient_Roman_mosaic.jpg, 15. 5. 2013

Toga: [http://sl.wikipedia.org/wiki/Slika:Toga_\(PSF\).png](http://sl.wikipedia.org/wiki/Slika:Toga_(PSF).png), 15. 5. 2013

Zadnja stran: Foto: Matej Hreščak, 15. 5. 2013

ZAHVALE

Na prvem mestu bi se rada zahvalila najini mentorici prof. **Danijeli Trškan**. Brez njenega usmerjanja in nasvetov delovni list ne bi imel takšne podobe. Prav tako bi se rada zahvalila **Mojci Ažman**, ki nama je prijazno dovolila, da sva se udeležila njenega vodenja po rimski poti in nama s tem dala številne ideje za naloge in obliko delovnega lista.

ODKRIVAMO EMONO

Avtorja

Jure Ferlan
Matej Hreščak

Oblikovalca

Jure Ferlan
Matej Hreščak

Mentorica

Danijela Trškan

Ljubljana 2013

REŠITVE

2. Zemljevid

- _8_** Južno emonsko obzidje
- _3_** Severna emonska vrata
- _5_** Arheološki park »Zgodnjekrščansko središče«
- _1_** Vodnjak
- _6_** Emonski forum
- _9_** Arheološki park »Emonska hiša«
- _10_** Plečnikova rekonstrukcija vzhodnega emonskega obzidja in kloake
- _7_** Pokrov kloake
- _2_** Kip Emonca in sarkofag
- _4_** Rekonstrukcija zahodnega emonskega obzidja

3. Emonec

Kje hranijo original?

Original hranijo v Narodnem muzeju.

Ali je bil človek, ki ga kip predstavlja, bogat ali reven meščan? Kako to veš?

Ta človek je bil bogatejši meščan, na to kaže že njegova obleka – toga, ki so jo nosili pomembnejši, višji sloj ljudi. Prav tako si je pozlačen nagrobni kip lahko privoščil samo premožnejši človek.

Zraven Emonca leži kamnit sarkofag. Za pokop so ga uporabljali premožnejši Rimljani. Ali poznaš še kakšen drug način pokopa, ki so se ga posluževali?

Rimljani so umrle tudi sežigali in jih pokopavali v žarah.

4. Zgodnjekrščanski center

Kateri je bil prvi, najpomembnejši med rimskimi bogovi?

Jupiter

Poznaš morda še kakšnega?

Možni odgovori: Apolon, Bakhus, Diana, Fortuna, Junona, Mars, Merkur, Minerva, Neptun, Pluton, Saturn, Venera, Vesta, Vulkan, Ira, Cupid.

Na sliki je prikazana zgodnje-krščanska krstilnica. Kakšne oblike je?

Ima obliko (pravilnega) 8-kotnika.

Za kaj in kako so jo uporabljali?

Uporabljali so jo za krščevanje ljudi. Bazenček je bil napolnjen z vodo. Vanj je vstopil krščeneec in duhovnik ga je krstil tako, da mu je glavo pomočil v vodo, vmes pa izrekel obrazec za krst.

5. Južno obzidje

Približno izmeri oz. oceni, kako debelo je bilo obzidje. **približno 2m**

Kateri znani slovenski arhitekt je odgovoren za rekonstrukcijo (obnovo) zidu?

Jože Plečnik

Oglej si obzidje in poišči mejo med originalnim zidom in rekonstrukcijo. Obkroži, kaj ločuje obe plasti.

- a) betonska plošča
- b) pas drobnih kamenčkov**
- c) barvna črta

Izpolni!

Emona je bila rimska naselbina na področju današnje **Ljubljane**. Mesto je imelo obliko **pravokotnika** s stranicami 532m in 432m, obdajalo pa ga je **obzidje**, ki je služilo za obrambo. Ulice v mestu so tekle v smeri sever-jug in vzhod-zahod. Na presečišču glavnih ulic je stal osrednji rimski trg ali **forum**, ki je bil gospodarsko in politično središče mesta.

6. Za konec

TOGA
KLOAKA
SARKOFAG
MOZAIK

SVETU PISMU
NOVIGA
TESTAMENTA.

Id est:

**BIBLIA SACRA
NOVI TESTAMENTI**

Adprobatione & Consensu

CELSISSIMI ET REVERENDISSIMI

DOMINI DOMINI

CAROLI S.R.I. PRINCIP.

AC

EPISCOPI LABACENSIS

E COMITIBUS AB HERBERSTEIN &c.

IN

Slavo - Carniolicum idioma translata

per

GEORGIUM JAPEL,

Foundationis Curatæ Schillingianæ ad S.
Petr. in Suburbio Labac. Director.

ET

BLASIUM KUMERDEY,

Cæs. Reg. Directorem Scholæ Normalis
per Ducat. Carniolix.

PARS SECUNDA.

LABACI,

Typis JOAN, FRID, EGER. 1786.

Slovenci smo konec 18. stoletja dobili katoliški prevod Svetega pisma, ki je nadomestil Bohoričevega iz leta 1584. Njegov glavni avtor je bil Kamničan Jurij Japelj (1744-1807). Japelj je med leti 1773-1786 služboval kot tajnik in notar ljubljanskega škofa Herbersteina. Pod njegovim vplivom in navodili je leta 1777 začel prevajati *Ta veliki katekizem*, njegovo najpomembnejše delo pa je prevod Svetega pisma, ki ga je organiziral skupaj z Blažem Kamberjem. Pod naslovom *Sveča pisma noviha testamenta* je izšlo v dveh delih leta 1784 in 1786.

VPRAŠANJA

Katere jezike prepoznaš na naslovni strani?

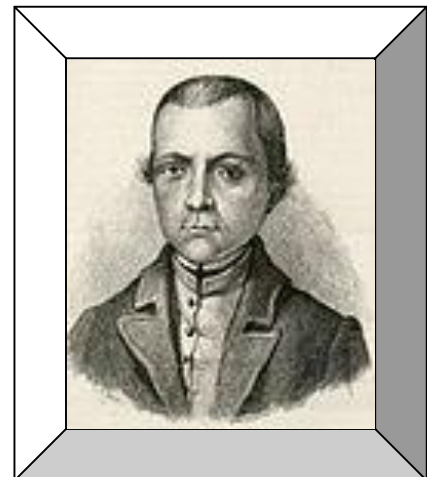
Kdaj je bila knjiga izdana? Ali gre za 1. ali 2. del?

Koliko je knjiga stara? Je dobro ohranjena?

Ali so vse besede napisane v isti barvi? Katere so napisane z rdečo? Kaj meniš, zakaj?

NALOGA

Predstavljaš si, da si Jurij Japelj in zapiše kratek predgovor ali uvod k prevodu Svetega pisma.

Fotografija vira: Matej Hreščak, 12.4. 2013, v Medobčinskem muzeju Kamnik
Vir besedila: Janko Kos, *Slovenska književnost* (Ljubljana: Cankarjeva založba, 1982), 122-123.
Portret Jurija Japlja: [http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/b/bf/Japelj_Jurij_\(Jos._Germ.\).JPG/100px-Japelj_Jurij_\(Jos._Germ.\).JPG](http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/b/bf/Japelj_Jurij_(Jos._Germ.).JPG/100px-Japelj_Jurij_(Jos._Germ.).JPG)

Avtorji prispevkov:

*Furlan Jure
Grobin Matej
Hreščak Matej
Koncut Angelika
Viškovič Ana*

**Naslov: Prispevki k didaktiki zgodovine,
Letnik XI, št. 3**

ISSN: 1581-8713

Urednica: Danijela Trškan

Oblikovalka: Danijela Trškan

*Copyright © Oddelek za zgodovino Filozofske fakultete UL
(za potrebe predmetov Didaktika zgodovine I, Didaktika
zgodovine II, Pedagoška praksa iz zgodovine, Terensko
delo pri zgodovini v osnovni in srednji šoli)*

Ljubljana

2013